

Razglas še enkrat.

Stare sreberne šestice od leta 1848. in 1849. se bodo, kakor so „Novice“ že povedale, prejemale po 10 krajc. pri cesarskih kasah za zmenjavo samo do zadnjega meseca tega leta. Kasneje jih bo še kupovala samo c. k. denarnica na Dunaji, a ne več po 10 krajc., temuč samo po vrednosti srebra, tako, da bo vsak, ki jo bo moral tamo prodati, imel najmanj 33 odstotkov, ker namesti 10 kr. dobi za šestico le $6\frac{2}{3}$ kr. in še manj, kakor je šestica manj ali več že odrgnjena. Ker ministerstvo daljega časa ni dovolilo, naj se vsak podviza brž stare šestice zmenjati, če noče imeti velike zgube.

Slovansko slovstvo.

* Slavnoznaní pisatelj jugoslovanski Ivan Sundečić na Cetinji vabi na naročbo svojega časnika „Orlić“ tako:

„Има томе шест година, што на Цетинју излази под мојим уредништвом „ОРЛИЋ“, као црногорски годишњак. Он је свуда красна одзива находио, гђе је год допирао. Сад божијом помоћу намјерио сам га преобратити у политичко-чњбжевни часопис, који би сваког другог мјесеца под истијем насловом: „Орлић“ у свезкама од пет до шест печатаних табака, на обичној осмини, лијепо везан, у свијет браћи полећао, доносећи са собом о сваком младом лѣту још и обични Календар“.

„С обзиром на потешке штампарске околности у Црној рори, цијена је „Орлићу“ најумјеренија, и то: За Аустрију и Србију по 5 фор. ауст. вр., просто од поштарине. — Без предплате неће се „Орлић“ никоме слати. — Давање се само у замијену за сваки народни или страни часопис, који би његовом уредништву предходно управљен био. Предплата се прима само на цијелу једну годину. Пошто Црна гора нема још са Австријом никаква поштанског уговора, зато предплату на „Орлића“ могу купити и слати: сва поштована славенска Уредништва, Матице, Читаонице, јавна Друштва, поједини домородци, а особито они моји познаници, којима овај проглас стигне у особитим листовима. Писма и завојци (групе), шаљу се под адресом: „Gospodinu Jovanu Sundečiću na Cetinje. — Preporučeno Gospodinu Petru Ramadanoviću, Agentu Crnogorskom u Kotor (Cattaro in Dalmazia).“ — Ако се наскоро прикупи довољан број предплатника (барем 5 до 6 стотина), прва ће књига изићи одма почетком мјесеца Маја ове године; те ће унапријед једна за другом долазити, као што је већ означено“.

„Orlić“ gotovo bode knjiga jako zanimiva; imé vrádnika nam je porok za to. Kažimo tedaj tudi Slovenci, da nam je na polji literarnem mar za vzajemnost slovansko, in še posebno čitalnice vse naročite se na „Orlića“.

Slovenska glasba.

* V založbi Českovi in Till-ovi v Ljubljani je v 3 zvezkih ravnokar prišlo na svetlo 6 moških zborov v slovenskem jeziku, ki jih je zložil gosp. Anton Nedved. Med njimi nahajamo nekatere dobre stare znance — že davno priljubljene pesmi, na priliko „Popotnik“, „Domovina“. Prvi zvezek obsega zbor „Moj dom“. (Tam, kjer beli so snežniki itd.) in zbor „Popotnik“ (Popotnik pridem čez goró) in s partituro in posameznimi glasovi za tenore in base vred veljá le 60 krajc. — Drugi zvezek obsega zbora: „Domovina“ (Beseda sladka domovina) in „Pesem lovčeva“ (Na noge tovarši, na lov), tretji zvezek pa: (Ko luna blede privesla) in „Slovenska

dežela“ (Jaz vem za deželo, prelepo slovi); tudi vsacemu teh zvezkov s partituro in posameznimi glasovi vred je cena po 60 kr. — Oblika natisa v veliki osmerki je lična. Gosp. Nedved bode s tem izdanjem, katero je pod naslovom „Vsem slovanskim pevcem!“ poslal na svet, gotovo vstregel vsem prijatlom slovanskih pesmi in posebno še čitalnicam slovenskim.

Mnogovrstne novice.

* *Znižana cena za pisma po telegrafih.* Od prihodnjega aprila t. l. se bode cena za brzojavljenje v našem cesarstvu zeló ponižala, in se bote napravile samo dve tarifi. Če se bo telegrafiralo samo 20 besed 10 milj daleč, se bo plačalo 30 kr., če pa se bo telegrafiralo dalje od 10 milj kamor koli, se bo plačalo samo 60 kr. Dozdaj je daljina bila razdeljena na tri tarife in se je po teh tarifah plačevalo po 40—80 kr. in 1 gld. 20 kr. od 20 besed.

* *Žena poštar.* V Zatoru v Galiciji je imenovana žena za poštarja. To je prvi primerljej, da v našem cesarstvu opravlja žena javno državno službo.

* Namesti smodnika (strelnega praha) je srbski oficir H. Pantelić iznajdel stvar iz slame, ktera ima še večo moč kakor smodnik. To iznajdbo je g. Pantelić ruski vladi ponuditi hotel, al brž jo je srbska vlada kupila. Ta stvar stane sila malo stroškov, je zeló lahka, se postavi kamor koli in je desetkrat hujša kot smodnik. Posebno za vojsko je ta iznajdba velike važnosti.

Dopisi.

Iz Liburnije 13. marca. —?— V zadnjem listu so „Novice“ dopis prinesle iz Liburnije o silnem potresu, kateri je zadel prebivalce iz Klane na pustni večer. Dobrotnikov, kateri lepe pripomočke v denarji pošiljajo nesrečnim Klancem, je mnogo; njim gré srčna zahvala, da se je blizo do 6000 gold. že nabralo. Al v omenjenem dopisu od 6. dne t. m. se razžaljen čuti g. Ciotti iz Kastve, da je dopisnik njegovo sloveče dobročinstvo naznanil, in še posebno so ga v poslednjem stavku v srce zbudle besede: „mili narodnjak“. Zato je že glas počil v Kastvi, da se misli C. v madžarskem časopisu, ki na Reki pod naslovom „Naplap“ izhaja, opravičiti in v njem tudi izrekoma zahtevati, da ga v prihodnje ni treba šteti med narodnjake slovanske, kajti dokazati hoče, da je tem več madžaron z dušo in telesom, akoravno ne zná niti najmanje besedice madžarski brbrati, še manj pa čitati in pisati. Kakor vera, po kateri živi, človeka spasi, tako hoče tudi C. narodnost madžarsko do vrha Učke povzdigniti, da bode sreča, katero pri tem doseže, jako sijajna in veselje njegovo v sredi tega na vse strani slovečega naroda nepopisljivo. Da pa tudi tujec Kastavskega g. Ciotti-a, dokler mu Madžari kakega „ordna plemenitaškega“ ne podelijo, ne bi za plemenitaža držal, naj naznanim le to, da je gospodine Ciotti priprost strugar (drakslar), kateri se je pred nekoliko leti iz rodovine furlanske v Kastvo za zmotnjo tukajšnjega naroda priženil. Vpisan bil je v društvo sloveče narodne čitalnice Kastavske, ktereга je pa mnogocenjeni odbor zavoljo nekterih homatij, ki so se v čitalnici pripetile, prav z lepo iz društva izključil. Nadjam se, da bode čitalnica Kastavska tudi brez njega na veke živela, kajti pokazala je možato vsikdar, da precej v početku setve pšenico čisti od plevela. Živila tedaj čitalnica Kastavska z vrlim njenim odborom!

Iz Radeč poleg Zidanegamosta na dan sv. Gregorja. — Nesite, drage nam „Novice“, britko sporočilo po slovenskem svetu, da je gosp. Leopold Höffer n

vitez Saalfeld, zdaj c. k. deželne vlade svetovalec, bivši c. kr. okrajni predstojnik v Krškem, nas pred dvema dnevoma zapustil. V treh letih, ko je pri nas bil, imeli smo prilike dovolj, prepričati se spoštovanja vrednega njegovega značaja. Bil je zmirom podpora županom. Radeškega trga zastopniki so mu tedaj hvaležnega srca podelili častno tržanstvo ter mu z diplomom, 17. svečana t. l. podano, tako-le še z besedo od županov podano mu zaupnico izročili: „Blagorodni gospod! V živem pomilovanju, da nas zapustite, izrazujemo Vam podpisani srenjski predstojniki okraja Radeškega pri odhodu Vašem iskreno zahvalo za Vaše očetovsko delovanje med nami, ki je povsod kazalo redko izurjenost uradniško, pravicoljubnost in modro oskrbovanje tako obširnega urednega okolišča. Razodevali ste, visokočastiti Gospod! v vsem, da razumete zahtevanje sedanjega časa, kateremu gêslo je napredek! In s tem ste postavili v srcih naših neizbrisljiv spominek! Sprejmite, blagorodni Gospod! blagovoljno zagotovilo nemenljivega spoštovanja in hvaležne udanosti!“

Občinsko predstojništvo v Radečah 12. sušca 1870.

Iz Cola nad Ipavo 8. sušca. — Oj župani, ki ste mojih misli, zedinimo se in vprašajmo okrajne gosposke, kako to, da se nove občinske volitve toliko časa ne vpeljejo? saj je naš čas že zdavnej pretekkel, kar smo obsojeni bili županovati. Naj zdaj drugi poskusijo to breme, zakaj po pravici lahko rečem, da vsak župan, ki hoče svojo občinsko službo popolnoma opravljati, mora tudi svoje premoženje žrtovati. — Naj temu dostavim še nekatere besedice. Veliko sem že bral po časnikih o zboljšani kmetijstva, da bi se kaj več živeža pridelalo. Al največ krivo je to, da veliko svetá, slabih pašnikov, puščav itd. stoji zastonj, ki družega vžitka ne dajo kakor nekoliko slabe paše. Ako bi se dali k delu primorati taki še trdni ljudje, ki nobenega družega opravila nimajo, kakor da se po svetu potepajo in beraško mavho okoli nosijo, kmalu bi se dalo več pridelati. Al kaj pomaga, ker se kaj tacega doseči ne dá, marveč še vse velike hvale vredno prizadevanje deželnega našega zbora tega ni môglo doseči, da bi se bila odstranila postava, ktera pripušča, da se vsak berač lahko ženi!

Andrej Rován, župan.

Dostavek vredništva. Treba, da nekoliko besed dostavimo temu dopisu. Proti novi volitvi občinskega odbora in župana ne more nikjer nobena ovira biti; storiti je le to, kar §. 19. občinske postave veleva; zaradi tega pa se je treba oglasiti pri okrajni gosposki. Vprašanje je le to: ali se spleča povsod zdaj na novo voliti, ko je naprava novih občin pred durmi (morebiti čez četrť ali pol leta), potem pa zopet voliti? Kjer je gotovo, da občina ostane tako, kakor je bila, ondi se že zdaj lahko voli; kjer pa se občina predrugači, bode nove volitve treba. In vprašanje je: ali pogostoma voliti, ni ljudem nadležno? — Sicer Vam, oče župan, popolnoma pritrdimo, da županovati je velika butara; dela mnogo, grenkih veliko, hvale malo ali nič, in tudi še žrtovanje denarja, ako zamujeni čas štejemo za denar (druge gotove stroške mora postavno občina povrniti). Al kamo pridemo, ako ne bi bilo mož v soseskah, ki imajo srce za to, da se občine vladajo, kolikor postava dopušča, same, in da vsake reči, ktero vas, trg ali mesto zadeva, ne komandira gosposka ali kak njen šribar! — Žalibog! da so sèm ter tjà nekteri ljudje raji trpeli, da jim je gosposkin berič zapovedoval, da je leskovica v kanceliji pela, da so se preživahnim fantom lasje brili, kakor da bi ubogali in spoštovali možá, ki ga sami izmed sebe volijo, da vodi županstvo! Vendar je tudi ta pasja pohlevnost lahko razumeti — saj je človeku, ki je vse svoje žive dni

tičal v temni luknji, tudi svetloba milega solnca zoperna. Vse to morali bi možje prevdariti, ki jih je zaupanje sosesčanov na čelo postavilo, da lože strpijo bridkosti županovanja. Vsako leto bode bolje, kader v dolgi temoti držani sosesčani spregledajo. — Kar se tiče potepuhov, pravična je Vaša pritožba; al žalibog! da nemški liberalci na Dunaji imajo za jude in sto družih enacih reči več skrbi kakor za to, kar gloje blagostan vsacega človeka prav hudó.

Iz Kranja 12. marca. (*Narodne razmere.*) Radosten prime zmirom človek za peró, če more naznaniti rodoljubom dogodbe, ktere razveseljujejo domoljubna njihova srca. Ne poznaje različnih razmer, ktere žalibog! po malih mestih vladajo povsod, je sicer glasoviti ljubljanski „bobnar“, po nemški „Tagblatt“ imenovan, ob času novih volitev našega mestnega odbora, že svetu oklical naše mesto kot svojo kronsko domêno. Al, kakor se mu skor vsakrat pripeti, tako je tudi to pot delal račun brez krčmarja, kajti mesto naše ostalo je vkljub njegovemu prerokovanju to, kar je vedno bilo: središče narodnega življenja, srce narodnega gibanja krepkim Gorencem. Temu v dokaz Vam je že živahno življenje v čitalnici naši. Bilo je pred pustom mnogo zeló obiskovanih veselic. Slavili smo rojstni dan našega prvega buditelja V. Vodnika s slovesno „besedo“; pri veselicah slišali smo marsikteri dobrodejni govor in marsiktero naša srca ogrevajočo pesem. Razveseljeval nas je letos tudi prvokrat orkester naših diletantov, za kar se je posebno potrudil triletni vrli podpornik naše čitalnice katastralni inšpektor gosp. V. Kravs. — Razun družih se je v čitalnico vpisalo 20 uradnikov in stavbenih voditeljev Rudolfove železnice, kar je prav zdatna podpora naši čitalnici. Zatoraj zdaj, ko se je že vse pomirilo, res ne razumemo, da se nekteri še vedno grozijo nad čitalničnim odborom, da je omenjenim gospodom za en večer brezpogojno prepustil dvorano za ples 6. svečana. Ne vnamajmo vendar zaradi malenkosti prepira in pomislimo, da iz iskric večkrat vstane plamen, ki razgrudi celo poslopje! — Mladina naša se je začela bolj gibati, in to nas zeló veseli. Vstanoviti hoče telovadsko društvo pod naslovom: „Gorenski Sokol“; pevsko društvo pa, kateremu je učitelj gosp. prof. Vodušek, je že te dni zagledalo beli dan. Radostnega srca zakličemo temu hvale vrednemu početju „na zdravje“, in le to željo izrekamo: naj bi mladenška vnema ne umaknila se mlačnosti, ktero skusili smo že mnogokrat pri družih napravah. Da pa to, kar stvarite, dolgo živi, da trdno in krepko stoji, varujte se pred vsem razpora, ki je vselej — verujte mi — vragovo seme; le sloga, stanovitnost in vzajemnost krepijo društva, da se lepo razcvetajo in donesó vesel sad. Ker govorim ravno o tukajšnji mladini ter vidim, da je srce njeno za predragi nam dom vneto, naj mi ne vzame za zeló, da jo še posebno opomnim svete njene dolžnosti. Mladenči slovenski! delajte marljivo za národ; vèdite se povsod na čast naši materi Šlavi; hrepenite po pravi omiki. Čitalnica naša ponuja Vam v svojih predalih časopisov in knjig razne vrste. Berite! Berite! Podpirajte domače zavode, ki posvečeni so omiki národa; mило še pogrešamo Vaših imen v imeniku udov „Matiče slovenske“, „dramatičnega društva“, „družbe sv. Mohora“ itd. V djanji kažite, da ste res národni, da srce čuti, kar govoré usta. Narodna reč ne bodi Vam samo kratkočasnica, igračica. — Združilo se je tukaj tudi mnogo gospodov, ki bodo v čitalnici predavali udom o naravoslovji, zgodovini, poeziji, kemiji itd., vidite tedaj, da čitalnica naša ni samo igrališče in plešišče, temuč tudi lepa šola omike. — Doneski za Jenkov spominek dohajajo, nadjam se, da bodem o tem kmalu Vašemu listu bolj na tanko sporočati mogel;

omenim naj le posebno, da je naš mnogocenjeni baron Anton Zois, čegar srce živo vneto je za milo domovino našo, v ta namen nam izročil 25 gold. — Te dni se je iz Aleksandrije domú vrnil tudi naš spoštovani rodoljub gosp. L. Jugovic, kterege naj si v izgled vzame marsikter naših domačinov. Veseli smo ga zopet sprejeli, kakor zasluži mož, ki je zgodaj ločil se od doma in dolgo živel na tujem, al naroda svojega nikdar ni pozabil, zvest sin ostal domovini svoji.

Iz okraja kamniškega 11. sušca. (*Kako cesarske okrajne gosposke ubogajo svoje gospode: deželnega gospoda predsednika in pa ministre*), vidite iz priloženega izvirnega dopisa na župana v Gojzdu: „Z. 599. An den Gemeindevorstand in Goisd. Auf die Eingaben vom 4. Jänner und 3. Februar l. J., Zahlen 2 und 13, wird dem Gemeindevorstande unter $\frac{1}{2}$ Rückschluss der eingesendeten Wählerliste einstweilen erwidert, dass es dermal nicht an der Zeit ist, neue Gemeindevahlen vorzunehmen, nachdem ohnehin für die nächste Zeit die Bildung von Hauptgemeinden im Sinne des neuen Gesetzes zu gewärtigen ist, in Folge welcher die Gemeinden im vergrößerten Umfange zu neuen Wahlen zu schreiten haben werden.

Stein am 11. Februar 1870.

Der k. k. Statthaltereirath und Bezirkshauptmann:
Schwizthofen.“

Da svet prav očitno vidi, kako se ravnopravnost slovenskemu narodu skazuje, naj temu odpisu kamniške gosposke dostavim le še to-le: Oba gori omenjena spiska sta se kamniški gosposki podala slovenski, ne ene besede in ne ene črke ni bilo nemške vmes; ljudje županije v Gojzdu so vsi Slovenci; ne eden ne zna nemški — in vendar je županija na slovenske vloge o županijskih zadevah dobila nemški odgovor!! Če takega odgovora ne zna uradnika slovenski spisati, naj naravnost reče, da ne zna in naj gré v Nemčijo; — če pa noče, naj sodi gospod deželni predsednik sam. Deželni zbor pa naj si to na znanje vzame.

Iz Ljubljane. C. kr. ministerstvo kmetijstva je z odpisom od 4. dne t. m. na prošnjo kmetijske družbe poslalo 400 gld. za nakup hvaljenega ameriškega Göllichovega krompirja za seme, kterege naj družba potem kmetom po nizki ceni prodaja in s temi 400 gold. pa zgubo pobota, ki jo bode pri tej razprodaji imela. Ker cent tega krompirja velja 4 do 5 tolarjev, družba kmetijska pa bi ga rada kmetom cent le po 3 do 4 gold. prodajala, tedaj bode zgube precej, ki naj se pobota z gori imenovano državno podporo. — Tudi je ministerstvo kmetijstva za napravo in vzdržanje vinske in sadjerejne šole v Vipavi zagotovilo veliko pomoč v denarji, in družbi kmetijski, ako napravi popolno kmetijsko šolo, iz lastnega nagiba obljubilo zdatno pomoč, za knjigo pa, ki naj bi se v slovenskem jeziku izdala o konjski reji, je dalo 300 gold.

— (*Od ovnov in ovac Jezerskega in Trbiškega plemena*), iz državne podpore od kmetijske družbe nakupljenih, jih pride danes 30 v Ljubljano, vse drugo blago je ostalo na Gorenskem, kjer so njim odločene ovne in ovce prejeli gorenski ovčjerejci. Nakupovanje tega blaga na Pristavi in na Koroškem je bilo izročeno gospodoma Schollmajer-u in Seitner-ju; posrečilo se jima je, da sta dobila čuda lepo koroško živino Jezerskega in Trbiškega (prav za prav Ugoviškega) plemena. Jezerska in Trbiška ovca je obrajtana zavoljo mesá in volne, Trbiška pa tudi je dobra mlekarica. S tema plemenoma se more velikoboljšati domače blago, — al ravnati bode treba s to koristno živalico drugače, kakor ravnajo naši gospodarji s svojim blagom, sicer pokvarimo vse in zavržen je

denar. Gosp. Schollmajer je napisal nekoliko poduka o tem, ki ga prinesó „Novice“ drugi pot. Danes nanznamo prijatlom ovčjereje le to, da gori omenjeni ovni in ovce za toliko časa, da pridejo njih lastniki po-nje, stojé na ogled v hlevu tukajšnje živinozdravniške šole na spodnjih Poljanah. Naj jih pride gledat, komur je mar seznaniti se z lepimi plemeni. Obojno to pleme, kakor unanjstvo kaže, izvira od slovečega laškega iz Bergama, odkodar se je že davno zaplodilo na Koroško in le nekoliko predrugačilo po razmerah tukajšnjega podnebja, krme itd.

— (*Gospodarjem*), ki so si letos pri kmetijski družbi naročili Rigajškega (ruskega) lanú, se daje na znanje, da je lan prišel iz Vratislava in da se dóbi v pisarnici kmetijske družbe v Salendrovih ulicah, merik z vožnino vred po 6 gold. Naj tedaj brž pridejo po-nj! Odbor družbe kmetijske.

— (*Kupčijska in obrtnijska zbornica*) bo napravila zoper novo postavo pridobitnega davka vloge na gospôsko zbornico državnega zbora in na ministerstvo. Enacih peticij in protestov zoper nesrečno to postavo, ktera bode še zadela delavca, ki si še celih 8 gold. na teden ne prisluži, da živi družino svojo, pride iz vseh krajev cesarstva do zbornice gospôske, da zavrže, kar je neprevdarno sklenila zbornica poslancev. Če tudi od malega zaslužka postava ne zahteva velikega davka, nabralo bi se ga vendar od milijonov delavcev na tisoče in tisoče goldinarjev — in kakošno imé bi se moglo dati tej nabirki? — krvav denar!

— (*Postava o šolskem nadzorstvu*), v poslednjem deželnem zboru kranjskem sklenjena, je potrjena.

— (*Obravnava s zatoženci*) o dogodbi na Jančjem in v Vevčah je končana; danes pride sodba.

— Ni se čuditi, da Slovencem sovražni časniki o slovenskih zadevah trosijo laži po svetu, ako vidimo, da se isto godí v časnikih lastnega tabora. Tako, na priliko, sta nedavno „Politik“ in „Slov. Nar.“ pisala, da „so c. kr. (kakošna genialna bistroutka!) državni poslanci slovenski moledovali pri nekem mameluku za podporo Petrinó-tovega predloga.“ — Vse to je od konca do kraja zopet le kovarna in tendenciozna laž. To vemo iz gotovega vira. Da bi ta državni zbor sprejel Petrinov predlog, gotovo se nobenemu slovenskemu poslancu še sanjalo ni, zato si vsak sam lahko misli, da naši poslanci niso boba v steno metali. Pa dec Petrinovega predloga pa ima — vsaj tako mi mislimo — za naše poslance jako veliko važnost gledé na poljsko resolucijo: naj se Poljakom kar koli dovoli, bila bi to v Cislajtaniji dvojna mera — ta pa je našim poslanecem in vsem drugim, ki so z našimi v istem položaji, brž potem neogibljev kažipot — iz državnega zbora.

— V pondeljek je umrl gosp. Anton Karinger, kateri je naslikal mnogo krajev Kranjske in si je s svojimi izvrstnimi deli tudi pridobil zlato medaljo za umetnost.

— (*Vabilo gospodom družbenikom „Slovenije“*) v občni zbor v petek 18. dne t. m. zvečer ob 7. uri v dvorani čitalnični. Dnevni red: 1. O volitvah mestnega zbora. 2. O novem pridobitnem davku. 3. O posilnocivilnem zakonu. — Podpisani odbor razglašá to vabilo sè željo, da se mnogo gospodov družbenikov udeleži občnega zbora. — V tem zboru se bode razdelil tudi „Letopis za leto 1869.“ z dodano novo postavo zemljiškega davka in nekterimi pojasnili.

Odbor „Slovenije“.

— (*Dramatično društvo*) napravi v nedeljo 20. t. m. svojo šesto javno predstavo v gledišči. Igrala se bode izvirna igra v 3 djanjih „V Ljubljano jo dajmo“ in zraven te se bode ponavljala opereta „Serežan“.

Pričakovati nam je tedaj zopet prav veselega večera. Po razodetih željah vpeljali so se tudi pri slovenskih predstavah tako imenovani „garnison-biljeti“, ki veljajo za vojake in tudi za dijake, in se je tedaj v tej zadevi vstreglo izrečenim željam.

— (*Čitalnični odbor*) je v svoji poslednji seji sklenil, da čitalnica napravi „besedo“ 27. dne t. m. v čitalnici, po veliki noči pa v deželnem gledišču. Dotičnemu odseku se je naročilo, naj osnova program tema „besedama“.

— („*Tagblatt*“) je cel voden članek spisal o našem poslednjem spisu, kterege priobčiti smo primorani bili o onih hudobnih čenčarijah, češ, da je dr. Bleiweis 50 gold. obljubil za to, da se turnarjem vzame prapor. Ker „Novični“ članek nikakor ni bil pisan za „Tagblatt“, tedaj njemu ne odgovarjamo družega kot edino to, da že prav na kantu bila bi pravična slovenska reč, ako bi se od „Tagblatta“ morali učiti „poštenosti“ in „dostojnosti“, in da narodni razpori nimajo izvira še le iz taborov in pa časnikov slovenskih dandanes, ampak deželni zbori od leta 1862. začeni so oni tabori, v katerih narod sliši in iz katerih narod naš bere, kako se godi narodnim našim pravicam, v „Tagblattu“ pa se bere skoro vsak dan, kako se blato meče po vsem, kar je narodu našemu drago in sveto. V smrt bi se morali obsoditi rodoljubi sami, ako bi molčali na take psovke v deželnih zborih in časnikih.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — V zbornici poslancev se je zgodilo, kar je vsak naprej vedel, — predlog Petrinov, ki zahteva deželni zborom več samouprave (avtonomije), je padel, tako, da še v natanjnejši prevdarek ni bil vzet; le Bukovinci, Slovenci, Tržačana in peščica velicih posestnikov je glasovala za to, da se izroči odboru, kateri prevdarja poljsko resolucijo, vsa druga večina — in med njimi tudi Poljaki! — so protiglasovali. To je sebičnost in ošabnost ob enem, da je groza! Le za-se išče Poljak privilegij, družim deželam ne privošči nič, in da bi sebične svoje namene dosegel, slini in hlini se nemškutarski večini! Sicer pa je prav tako, da je zborova večina z odbitimi Petrinovim predlogom prav očitno pokazala svetu, da ž njo sprava ni mogoča. — S predlogom direktnih volitev menda ne bo nič; dr. Giskra vsak dan šteje glave svojih ljubih, a — vsak dan jih je manj. Zdaj že celó od družih rok kupljena nova „*Presse*“ vdriha po ministerstvu. Zbor je že popolnoma spor; v odboru za dalmatinske homatije sprli so se tako, da je grof Spiegel odložil poročevalstvo.

— Za letošnje leto se ima rekrutov za armado in vojno pomorstvo nabrati 56.041 mož, za reservo pa 5604.

— Lansko leto se je iz Avstrije preselilo 7676 osób, tedaj 278 več kot predlanskim.

Iz Zagreba. Sila važna tiskarna pravda se je začela v Petrinji pri sodnji graničarski. Zarad tega, da je časnik „*Zatočnik*“ postopanje bana Raucha in družnikov njegovih o zadevah Lonjskopolja brez ovinkov imenoval sleparsko, sta tožena zdaj vrednika Vončina in Miškatović; al imenoval se je mnogocenjeni advokat in rodoljub Mrazović sam, da je on pisatelj. Radovedno čaka narod izida te pravde, ker si je v svesti, da Mrazović mora gotove dokaze v rokah imeti za to, kar je rekel. Da prevzvišenemu banu stvar do kože sega, istina je. — Na adresi, ki jo je škupu Strossmajerju

poklonila čitalnica v Plaški, odgovoril je prevzvišeni gospod, da zmirom ga le vodi blagor cerkve in človeštva.

Iz Prage. Župana imamo; ker gosp. Dittrich ni „deklarant“, je bil potrjen.

Iz Moravskega. Čedalje več občin se glasi za to, da Moravska noče ločena biti od Pemske.

Ogersko. Ogerskega ministerstva predsednik po vsaki ceni hoče zarad Vojaške granice predreti z magjarsko silo. Vseh sto in sto prošinj, ki so jih vložili graničarji, tedaj ne pomaga nič. Minister Brestel le iz finančnega ozira nekoliko nasprotuje Andrassy-u. Al — Dunaj in Pešt bota še okusila, kaj je Granica o narodnem in političnem oziru.

— Kakor se kaže, bodo Magjari še celó to zahtevali, da se jim povrnejo Košutovi bankovci po 1 in 2 gold. od leta 1849., ki jih je avstrijska vlada sežgala. Oj precartani dvalizem!

Nemčija. V pruskih časnikih, za katerimi stoji prvi pruski minister Bismark, so se jeli razlegati glasovi, da pripravljajo nemško „cesarstvo“. Zdaj pa le „Bleisohlen“ proč!

Črnogora. Knez ne pusti nobenega Črnogorca od doma, in onim, ki so zdaj v tujih deželah, poslal je ukaz, da se vrnejo domú, da branijo domovino, ako bi jej pretela nevarnost. Orožja ima Črnogora obilo in najnovejšega; s 40.000 vojaki, misli, da je kos Turku. Knezov svak je šel čez Srbijo v Petrovgrad. Od Avstrije pričakujejo Črnogorci, da se ne bode vtikala v boj, ako se vname s Turkom.

— Hercegovinskih upornikov vojvoda Luka Vukalović je pisal italijanskemu domoljubu, kateri ga je nagovarjal na spomlad narod hercegovinski vzdigniti k orožju zoper Turka. V tem pismu pravi Vukalović, da bi vstanek ne imel vspeha, dokler je vsa Evropa razen Rusije za Turčijo. „Ko bi moj narod samo Turka za sovražnika imel — pravi — bili bi jutri ž njim gotovi.“

Listnica vredništva. Gosp. J. K. v Č: Radi, pa ni mogoče; kje, kako? vse čisto neznan. — Gosp. M. Sk. v Polj: oznauilo 2 gold. 25 kr. — Gosp. S. R. v Šj: Danes nemogoče, ker ne bi radi obširnega dopisa na dvoje trgali.

Žitna cena

v Ljubljani 12. marca 1870.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 5 fl. — — banaške 5 fl. 50. — turšice 3 fl. — — soršice 3 fl. 73. — rži 2 fl. 90. — ječmena 3 fl. — — prosa 2 fl. 60. — ajde 2 fl. 80. — ovs 1 fl. 80 — Krompir 2 fl. —.

Žitna cena

v Kranji 14. marca 1870.

Vagán pšenice 5 fl. 52. — rži 3 fl. 80. — ječmena — fl. — — ovs 2 fl. 44. — soršice 3 fl. 80. — ajde 3 fl. 20. — prosa 3 fl. 30. — krompirja 1 fl. 70. — fižola 4 fl. 80.

Kursi na Dunaji 15. marca.

5% metaliki 61 fl. 45 kr. Ažijo srebra 121 fl. 15 kr.
Narodno posojilo 71 fl. 25 kr. Cekini 5 fl. 82 kr.

Loterijne srečke:

V Trstu 5. marca 1870: **69. 82. 33. 68. 38.**

Prihodnje srečkanje v Trstu bo 18. marca 1870.

V Gradcu } 12. marca 1870: **76. 15. 42. 27. 24.**
na Dunaji } **14. 58. 41. 21. 87.**

Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji 26. marca.